

BEMUTATKOZIK A GYENGÉNLTÓK 50 ÉVES ÖNÁLLÓ ISKOLÁJA

Jankó-Brezovay Pálné, gyógypedagógiai tanár - igazgató

A Gyengénlátók Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye és Diákotthona a gyógypedagógia „fiatal” ágát képviseli: a vakok közel két évszázados intézményében a gyengénlátók oktatása 1928-ban indult. A magyar történelem kiemelkedően jeles évében, 1956-ban kapott megbízást dr. Tegyeiné Ábel Vilma gyógypedagógiai tanár az önálló iskola megszervezésére. Az önálló iskola létrejöttének 50. évfordulóját 2006. március 10-11-én ünnepelte az intézmény.

Csepelen, egy kellemes, de diákotthonos iskolának valójában alkalmatlan családi házban jött létre Magyarországon az első „Csökkentlátók Általános Iskolája és Nevelőotthona”. A Csepelen töltött évek ideje hőskor volt a szó szoros értelmében: mit, miből, milyen eszközzel és hogyan kell tanítani a csökkentlátó gyermekek iskolájában? stb, stb..., „Csak” ennyi volt a kérdés! Hogyan kell és lehet láthatóvá tenni a világot a kisdíákok számára? Kik a csökkentlátók? Stb, És az új intézmény megadta a válaszokat – olyan jól megalapozva azokat a szaktudományok és a gyógypedagógiai gyakorlat oldaláról, hogy az utódok tovább tudtak és tudnak építkezni, nemcsak a saját „várhoz” használva a köveket, hanem átadva azokból jó pár darabot a gyógypedagógia egyéb ágainak is.

Hogyan fejlődött, változott ez a kicsinynek induló iskola?

Intézményünk bő egy évtized múltával *Csepelről Zuglóra* került: a régi-új épület azonban még mindig szűkös volt, hiszen csak az alsó tagozatos gyermekek oktatása és nevelőotthoni elhelyezése volt lehetséges. A felső tagozatos tanulókat a vakok iskolája fogadta be. A zuglói évek alatt iskolánkban alkalmaztak először Budapesten „nevelőtanári” álláshelyen pedagógust. 1972-ben, Debrecenben megnyílt az első felmenő rendszerű iskola a gyengénlátók számára. Ekkor már csiráiban megvolt a terv a budapesti iskola megépítésére is - *Pataki László igazgató* idejében. A részletes pedagógiai terv kidolgozója *dr. Csabay Lászlóné* igazgató volt. Az ő nevéhez az egész gyógypedagógiát tekintve is egy fontos dátum kötődik: kezdeményezésére 1978-ban, Magyarországon elsőként, két „utazótanár” kezdi meg az épek iskoláiban tanuló gyengénlátók felkutatását– azaz az integrált nevelés-oktatás gyógypedagógiai megsegítésének hazai gyakorlatát a mi intézményünk vezette be!

BEMUTATKOZIK A GYENGÉNLTÓK 50 ÉVES ÖNÁLLÓ ISKOLÁJA

1982 jeles év iskolánk múltjában: a Kovács Csongor igazgató vezette nevelőtestület átveszi a 12 tantermes korszerű épületet, és lelkes munkával berendezi azt. Fontos szakmai előrelépést jelent a halmozottan sérült gyengénlátó tanulók osztályainak megindítása – egyelőre 4 évfolyamon.

1991-ben váratlan tragédia rázza meg az intézményt: fiatalon, örökre eltávozik az igazgató – aki egyben a nevelőtestület zömének főiskolai tanára is volt. Emlékét az 1992-ben bejegyzett, a tanárok által létrehozott „Kovács Csongor Alapítvány a Gyengénlátó Gyermekéért” is őrzi.

A szakmai munka azonban lendületesen halad tovább. Az évtized kezdetén a nevelőtestület tagjai – felismerve a külső igényeket, a társadalmi változások hozta új lehetőségeket - nagy szakmai lépésekről döntenek:

- Vállalják az aliglátó (a 100%-os látáshoz viszonyítva 2-10% közötti látásmaradványú, a látás használatát megtanulni képes) gyermekek oktatását – mára az összes tanuló egyharmada aliglátó!
- Elhatározzák, hogy a négyosztályos „kisegítő” tagozatot nyolcosztályosra bővítik – 1999-re ki is épül a felmenő rendszerű tagozat, országosan egyedülálló iskolaként!
- Megtervezik a gyengénlátók, aliglátók integrált nevelését, oktatását segítő „utazótanári csoport” létrehozását – az évtized végére létrejön a modellértékű „gyengénlátók módszertani központja”, melynek szakmai leírása alapján a fenntartó Fővárosi Önkormányzat, öt évvel megelőzve a törvényi szabályozást, több intézményét módszertani központtá alakítja.
- Elhatározzák, hogy a várhatóan növekvő feladatok miatt kezdeményezik az épület bővítését – 2001-re megvalósul az álom: a két magasépület egy emelettel nagyobb! Fenntartónk nemcsak támogatja a jó működést és újító törekvéseinket, de értékeli is tevékenységünket: a gyengénlátók oktatásának 75. és az utazótanári szolgálat létrehozásának 25. évfordulóján „Budapestért Díj”-jal ismerte el a nevelőtestület szakmai munkáját.

Napjainkra európai felszereltségű, többcélú intézménnyé váltunk. Három nagy szakmai egység működik:

- az átlagosan 120-130 ép intellektusú és halmozottan sérült gyengénlátó, aliglátó gyermeket fogadó iskola, melyet *Temesy Ágnes* vezet,
- a 100 férőhelyes diákotthon *Cseh Nóra* irányításával, és
- a megközelítőleg 450 integrált óvodást, általános- és középiskolást, esetenként felsőfokú hallgatókat segítő integrációs csoport, vezetője *Vargáné Mező Lilla*.

BEMUTATKOZIK A GYENGÉNLTŐK 50 ÉVES ÖNÁLLÓ ISKOLÁJA

A három intézményegység *Mándi Tiborné* általános igazgatóhelyettes vezetésével szoros szakmai és szervezeti kapcsolatban végzi tevékenységét, a működést pedig a gazdasági- és vagyomműködtetői csoport biztosítja *Gerzsenyi Ferencné* gazdasági vezető irányításával.

Pedagógusaink javarésze gyógypedagógus, sokan második, néhányan harmadik oklevelet is szereztek, szakvizsgázottjaink pedig az országos szakértői listára kerültek. *Pszichológus, szemészorvos, szociálpedagógus is dolgozik közöttünk.* Gyermekfelügyelők, pedagógiai asszisztensek, egészségügyi asszisztensek segítenek a gyermekek ellátásában, nevelésében.

Iskolánk sajátosságai közül helyszűke miatt csak néhányat tudunk megemlíteni: két idegen nyelv oktatása, az angol nyelv vonatkozásában ideértve a halmozottan sérült tanulókat is, speciális testnevelés, informatika tanítása a gépírás alapjaival, habilitációs, rehabilitációs foglalkozások szervezése, tanulási kudarcoknak kitett tanulók felzárkóztatása, tehetség-kibontakoztató foglalkozások, mint zongoraoktatás, szakkörök stb. Mindehhez jól felszerelt szertár és speciális eszköztár párosul. Érdeemes megemlíteni a látásjavító eszközök hazánkban páratlanul gazdag tárárt, melyet orvosok, optikus mesterek, más látogatók is elismeréssel tekintenek meg.

Diákotthonunk a napközitthoni feladatok ellátásán túl igen sokat tesz a szabadidős tevékenységek, az önállóságra nevelés terén. A délutáni programokon túl esténként változatos és választható foglalkozásokon vesznek részt a gyermekek. Igyekszünk pótolni a család hiányát! Különleges program a „diákotthoni családi hétvége”, melyet 4. és 7. osztályosaink és családjaiknak szervezünk.

Integrációt segítő csoportunk kiterjedt feladatkört lát el: tevékenységük a látássérült gyermekekre, tanulókra, családjaikra és a befogadó pedagógusokra irányul. Különleges programjaik közül néhány: iskolára is felkészítő egyéni és kiscsoportos fejlesztő foglalkozások, az iskolások speciális nyári tábora, szülősegítő programok, „családi hétvége”, „Szülők Iskolája”, a befogadó (inkluzív) intézmények pedagógusai számára tartott nyílt napok, hospitálási alkalmak stb.

Intézményünk a gyógypedagógus hallgatók számára évtizedek óta biztosít gyakorlati terepet – szoros és jó kapcsolatban állunk az ELTE „Bárczi” Látássérültek Pedagógiája Tanszékével. Fenntartónk jóvoltából öt gyakorlóiskolai tanári álláshelyünk van, s az órakedvezményt több tanár kapja megosztva: ők segítik az inkluzív intézmények pedagógusait - bemutató órákat, konzultációkat, tanácsadást tartva.

Több évtizedes tapasztalatunkra hivatkozva meggyőződésünk: az így működő gyógypedagógiai intézmény az a „módszertani központ”, amely az integrált nevelés, oktatás legbiztosabb segítője.

BEMUTATKOZIK A GYENGÉNLTÓK 50 ÉVES ÖNÁLLÓ ISKOLÁJA

Az oktatási törvény 2003-as módosításába – kezdeményezésünkre - a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók integrált nevelését, oktatását segítő új intézménytípus jelent meg: „az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmény”. A módszertani intézmény tevékenységei a pedagógiai szakszolgálatokon túl a pedagógiai-szakmai szolgáltatások többségére is kiterjednek.

Intézményünk bemutatását azzal a céllal tettük, hogy egyrészt ízelítőt adjunk az FPI-Hírlevél olvasói számára a gyengénlátók intézményes nevelésének múltjáról és jelenéről, másrészt buzdítsunk másokat is a változó világ elfogadására, ösztönözve a gyógypedagógia képviselőit arra, hogy a változó világot egymással karöltve – a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók, családjaik és más segítők javára - magunk is alakítsuk!

Internet-elérhetőség: www.gyengenlatok.hu

Jankó-Brezovay Pálné
gyógypedagógiai tanár – igazgató

